

NIEUWSBRIEF NATURA 2000 ENGBERTSDIJKSVENEN

Nr.9, mei 2018

Natura 2000

De Staatssecretaris van Economische Zaken heeft 160 Natura 2000-gebieden aangewezen in Nederland, vanwege de bijzondere natuurwaarden in deze gebieden. Daarmee is Nederland verplicht om de huidige natuurwaarden te behouden of te ontwikkelen. Na de aanwijzing heeft het Ministerie van Economische Zaken het Natura 2000 beheerplan vastgesteld. Hierin staan onder andere de maatregelen beschreven die nodig zijn om de beoogde doelen te halen.

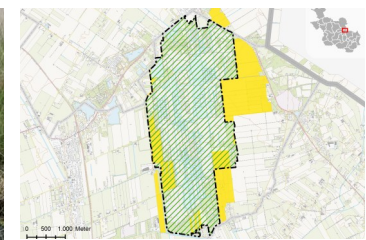
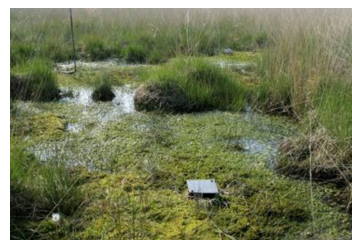
Het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven is één van die gebieden. LTO Noord is trekker van de planuitwerking voor de uitvoering van de maatregelen die in dit gebied moeten worden uitgevoerd.

Engbertsdijkerven

Engbertsdijkerven is een restant van een groot voormalig veengebied. De Engbertsdijkerven is nu een vrijwel geheel afgegraven hoogveengebied. De meest grootschalige verening vond plaats in de periode 1850 tot 1950. Omdat de randen geheel zijn afgegraven, steekt het gebied ver boven het omringende landschap uit.

Het gebied herbergt een restant niet afgegraven veen, waar nog actief hoogveen groeit. Buiten de actieve hoogveenkern bestaat het gebied uit natte heide, waarin ook drogere delen aanwezig zijn. Langs de randen van het gebied zijn enkele kleine berkenbossen te vinden.

De stikstofgevoelige habitattypen zijn Europese droge heide, actief hoogveen en herstellend hoogveen. De knelpunten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen die met gebiedsmaatregelen moeten worden aangepakt, betreffen met name knelpunten in de hydrologie. Te lage grondwaterstanden zorgen voor een afname van de kwaliteit van de habitattypen.

Matthijs Nijboer: „Inleven in elkaars belang en naar elkaar luisteren, dat is belangrijk om er samen uit te komen”

Matthijs Nijboer vertegenwoordigt in de Bestuurlijke Adviescommissie de natuurorganisaties. Hij doet dit vanuit zijn functie als directeur van Natuur en Milieu Overijssel (NMO). Zijn achterban is breed: van een natuurboer tot aan georganiseerde vogel- en natuurclubs. Bijdragen aan een mooie en duurzaam Overijssel, dat vindt hij belangrijk. Vanuit dat standpunt neemt hij ook deel aan de adviescommissie. Zijn management- en bestuurlijke ervaring komt daarbij goed van pas.

„Ik ben al langere tijd actief in de management – en adviessector”, vertelt Matthijs. „Ook heb ik in de gemeentepolitiek gezeten. Zo’n 2,5 jaar geleden werd ik directeur van NMO. Een mooie functie waarin ik mijn managementervaring en maatschappelijke betrokkenheid kan combineren. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat we samen met andere partijen werken aan een mooi en duurzaam Overijssel. Een Overijssel waarin inwoners en recreanten kunnen genieten van de natuur en waarin ze al het moois dat die natuur te bieden heeft ook daadwerkelijk kunnen beleven.”

Meer dan alleen een natuurbelang

„Toen ik aantrad als directeur bij NMO, speelde de problematiek rond Engbertsdijkerven al langere tijd. NMO neemt deel aan Samen Werkt Beter en via dat platform ben ik betrokken geraakt bij de Bestuurlijke Adviescommissie. Het was al snel duidelijk dat de belangen van alle betrokkenen op sommige vlakken uiteenlopen. Vanuit NMO benadruk ik steeds dat er meer is dan alleen het natuurbelang. Ook voor de directe omgeving en het belang van het gebied voor de recreatie moeten we oog hebben. We doen het tenslotte niet alleen voor de plantjes, maar juist ook voor de mens.”

Inleven in elkaar

„Ik merk dat we in de Bestuurlijke Adviescommissie goed naar elkaar luisteren. Dat vind ik belangrijk. We moeten ons inleven in de ander en vanuit een breed perspectief naar het gebied kijken. Volgens mij brengen we dit goed in de praktijk. De uitspraak dat we ons maximaal willen inspannen voor ‘droge voeten’ van de bewoners rondom het gebied vind ik daarvan een sprekend voorbeeld. Daar sta ik ook zeker achter.”

Meekoppelkansen

„Nu is het tijd om inhoudelijke stappen te zetten. Daar is het Kernteam goed mee bezig. Er worden momenteel varianten onderzocht waarbij we de natuurdoelen behalen met zo min mogelijke gevolgen voor de omgeving. Je kunt dit natuurlijk nooit garanderen, maar we doen ons uiterste best daarvoor. De inzet van ons allemaal is dat we hier samen uitkomen. Daarnaast zijn we als NMO bezig met de zogenaamde meekoppelkansen. We kijken samen met een groep mensen hoe we straks het gebied ook voor recreanten zo aantrekkelijk mogelijk kunnen maken. Denk hierbij aan een goede infrastructuur voor fietsers, een uitkijkpunt en een natuurbelevingscentrum. Op die manier krijgt het gebied meerwaarde en kan iedereen genieten van het unieke karakter van de Engbertsdijkerven.”

Zie vervolg op pagina 2.

Oplossingsrichtingen

„Ook NMO denkt actief mee in oplossingen voor het gebied. Het is duidelijk dat de mogelijke peilverhoging vooral in het zuiden invloed heeft. Dat zou je kunnen oplossen door het maken van een waterscheiding. Ook de burgers denken aan zo'n oplossing. Dat is mooi om te ervaren. Vanuit meerdere kanten wordt nagedacht over oplossingen om de vernatting aan de zuidkant zo veel mogelijk te voorkomen.

Betrokkenen goed meenemen van belang

„Voor mij is het belangrijk dat we de verschillende achterbannen goed meenemen in de oplossingsrichtingen en de uiteindelijke keuze die we maken. Alleen dan zal iedereen het uiteindelijke inrichtingsplan accepteren. Als ons dat lukt, dan is de missie van de Bestuurlijke Adviescommissie wat mij betreft geslaagd. Eigenlijk wil ik nog een stap verder gaan: hoe mooi zou het zijn, als iedereen op de lange termijn vindt dat de juist maatregelen genomen zijn? Dat iedereen geniet van dat wat het gebied te bieden heeft, zowel qua natuur als mogelijkheden voor ondernemers en inwoners rond het gebied? Daar ga ik voor!”

Donderdag 12 juli algemene informatieavond

Op donderdagavond 12 juli is er een algemene informatieavond over de stand van zaken van de Planvorming Engbertsdijkerven. Het gaat hier dan vooral om de stand van zaken met betrekking tot de maatregelen die buiten het gebied genomen moeten worden om de natuurdoelen te halen. Op 5 en 7 juni zijn er informatieavonden over de interne maatregelen. Hierover leest u verderop in deze nieuwsbrief meer.

Momenteel is het Kernteam bezig met het doorrekenen van een aantal mogelijke bouwstenen. Er zijn door diverse belanghebbenden oplossingsrichtingen aangeleverd en het Kernteam heeft samen met een aantal deskundigen deze ideeën omgezet in mogelijke bouwstenen. Vanuit de bouwstenen wordt dan verder gewerkt richting kansrijke oplossingsrichtingen (van grof naar fijn). Op 12 juli laten we alle belangstellenden weten welke drie richtingen kansrijk zijn en informeren we u over het verdere verloop van het project.

Reserveer in uw agenda:

Donderdag 12 juli: informatieavond in Zaal Waaijer, Langeveen.

Inloop: 19.30 uur. Start avond: 20.00 uur

Nieuwe Technisch Manager Sander Dijkstra stelt zich voor

Half april is Sander Dijkstra als Technisch Manager binnen het Kernteam gestart. Sander woont in Workum, Zuidwest Friesland. In de afgelopen jaren deed hij ruime ervaring op in projecten op het gebied van natuurinrichting. Die ervaring komt goed van pas bij de opdracht die hij binnen het Kernteam heeft.

In eerste instantie wilde Sander boer worden. „Ik heb een opleiding aan de Middelbare Landbouwschool gedaan”, vertelt hij. „Maar al snel had ik in de gaten dat, als je ouders geen boerenbedrijf hebben, het heel lastig wordt om als boer aan de slag te gaan. Toen ben ik overgestapt naar een opleiding Milieukunde aan Van Hall in Groningen. Vervolgens ben ik, om mijn kansen op een baan te vergroten, een doorstroomprogramma Hydrologie en Waterbeheer aan de Universiteit van Wageningen gaan volgen. Een studie die goed bij mij bleek te passen en waar ik nu nog veel aan heb.”

Als 'echte' technicus voelt hij zich op zijn plek als Technisch Manager in het project Planvorming Engbertsdijkswen. „Het is een mooie uitdaging”, zegt hij. „Ik ben op een rijdende trein gesprongen. Moest me snel inlezen en meteen aan de bak. Er kwamen vanaf het eerste moment al veel vragen op me af en daardoor ben ik snel in de materie thuis geraakt. Ik vind het leuk om met het Kernteam mee te denken over de bouwstenen waarmee we nu aan de slag gaan voor het samenstellen van oplossingsvarianten en de noodzakelijke onderzoeken uit te zetten.”

Sander werkt bij Antea Group (voorheen Oranjewoud) en heeft de nodige ervaring op het gebied van natuurinrichtingsprojecten. „Ik heb onder andere gewerkt binnen de Projectgroep van de Ruiten Aa (EHS Westerwolde) in Groningen. Dat was een project waarin her-meandering van de beek centraal stond. Ook hier hadden we te maken met belanghebbenden die meedachten. Het was een mooi gebiedsproces waarvan ik veel opgestoken heb. En nu ga ik me voor de volle honderd procent inzetten voor Engbertsdijkswen. Aan mij en mijn collega's van het Kernteam de uitdaging om binnen de planning een gedragen inrichtingsplan op te leveren.”

Even voorstellen: Erna Alting van Royal HaskoningDHV

In de vorige Nieuwsbrief kondigden we aan dat het Kernteam versterkt is met een adviseur van Royal HaskoningDHV. Haar naam is Erna Alting en zij is sinds half april actief voor het Kernteam. Het is haar eerste opdracht voor Royal HaskoningDHV. Erna is opgeleid als hydroloog en kan met haar jarenlange ervaring als Planologisch Beleidsmedewerker bij Waterschap Hunze & Aa's een waardevolle bijdrage leveren aan de Planvorming Engbertsdijkswen.

Oplossingsrichtingen

Erna gaat eerst aan de slag met het bepalen van een aantal oplossingsrichtingen voor het vraagstuk van Engbertsdijkswen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de natuurdoelen behaald worden en dat de omwonenden droge voeten houden. „Ik ben bezig met het uitwerken van de richtingen in een aantal bouwstenen”, vertelt ze enthousiast. „Zowel de burgers aan de zuidkant als NMO en de boeren aan de oostzijde van het gebied hebben al oplossingsrichtingen aangedragen. Op basis daarvan maak ik een aantal bouwstenen waarvan de effecten op hoofdlijnen doorgerekend worden. Op basis van deze uitkomsten op hoofdlijnen schatten we in welke natuurherstelmaatregelen het meest kansrijk zijn om het veen maximaal te vernatten. Die leggen we voor aan de Bestuurlijke Adviescommissie. Zij maken uiteindelijk de keuze.”

In gesprek met betrokken partijen

Om het gebied goed te leren kennen, zit Erna de komende tijd met veel partijen aan tafel. „Ik heb al met het Waterschap Vechtstromen gesproken”, laat ze weten. „Zij hebben mij aangegeven hoe de waterstromen in het gebied lopen. Daarnaast zal ik de komende tijd met een aantal omwonenden en ondernemers aan tafel zitten. Ook zijn er nauwe contacten met Staatsbosbeheer over de interne maatregelen.”

Begin juli drie richtingen voor varianten bekend

Als alles volgens planning verloopt, zijn er begin juli richtingen voor de varianten bekend die voorgelegd worden aan de Adviescommissie. „Daar doen we ons best voor”, benadrukt Erna. „De planning is krap, maar we spannen ons in om het binnen die termijn allemaal voor elkaar te krijgen. Op 12 juli zullen we het gebied weer op de hoogte stellen hoe het er voor staat.

In gesprek met bewoners

Dinsdag 22 mei was er door de bewoners aan de zuidkant van Engbertsdijkerven een kleinschalige bijeenkomst georganiseerd. Namens het Waterschap Vechtstromen waren Nettie Aarnink en Hans Gels aanwezig, namens de Provincie Overijssel Stijn van Wely. Erik Back was er als onafhankelijk voorzitter en Sander Dijkstra namens het Kernteam. Er werd onder andere gesproken over de waterpeilverhoging van 2008 en over de stand van zaken van het project Planvorming Engbertsdijkerven.

Heeft u vragen over het project Planvorming Engbertsdijkerven?
Neem contact op met Yvette van Wichen:
yvwichen@projectenltonoord.nl

Nieuws van Staatsbosbeheer

Uitnodiging informatieavonden Engbertsdijksvenen

U bent van harte welkom om aanwezig te zijn bij de informatiebijeenkomsten op dinsdag 5 of donderdag 7 juni over de planning en de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen in en rondom de Engbertsdijksvenen.

Wandelen door het veenbos, uitrusten bij veenplassen of op zoek naar een kraanvogel. Dát is voor veel bezoekers het plezier van de Engbertsdijksvenen. Niet voor niets is het een beschermd natuurgebied in Europa. Samen met onze partners werken wij eraan om die schoonheid te behouden.

De komende jaren voert Staatsbosbeheer werkzaamheden uit in de Engbertsdijksvenen. We herstellen het hoogveen en de variatie met droge heide en bos. Het vasthouden van regenwater en het verhogen van de waterstand zijn belangrijke voorwaarden voor het duurzaam behoud van het hoogveen. Onze maatregelen zijn onderdeel van een landelijke aanpak om de natuur te herstellen en weerbaarder te maken tegen de effecten van stikstofuitstoot.

Om omwonenden en belangstellenden hierover te informeren nodigen wij u van harte uit voor een tweetal informatieavonden te weten op **dinsdag 5** of **donderdag 7 juni** 2018 van 19.30 – 22.00 uur!

Dinsdag 5 juni bij dorpshuis 't Haarschut, Dorpsstraat 17 in Kloosterhaar en

Donderdag 7 juni in het gebouw achter de Pollenkerk, Oude Hoevenweg 40 in Vriezenveen

Tijdens deze bijeenkomsten presenteert Staatsbosbeheer haar plannen voor de interne herstelmaatregelen binnen Engbertsdijksvenen, wordt toegelicht welke werkzaamheden na de zomer gaan plaatsvinden en wordt het muggenonderzoek dat van start is gegaan toegelicht.

Vervolgens zet het Kernteam kort uiteen hoe zij verder gaan met de diverse oplossingsrichtingen die zijn aange dragen voor buiten het natuurgebied om te komen tot een inrichtingsplan voor de omgeving.

U kunt zich aanmelden door een e-mail te sturen naar engbertsdijksvenen@staatsbosbeheer.nl

[Direct aanmelden](#)

Lente-excursie Engbertsdijksvenen goed bezocht!

Op zoek naar reptielen en amfibieën met de boswachter

Ineens glijdt er iets met een zwartgezigzagde rug achter een boomstam vandaan het droge gras in. Het blijkt een heuse adder die zeldzaam is in Nederland en alleen nog in heide- en hoogveengebieden voorkomt. Het zien van een dergelijk exemplaar is uniek. En die bijzondere ervaring hadden de ruim 30 deelnemers aan de Lente-excursie op 18 april in de Engbertsdijksvenen.

Zie vervolg op pagina 6.

Deze leuke en leerzame middag werd verzorgd door Herman Stevens van de KNNV afdeling Vriezenveen en boswachter Jeroen Buunen van Staatsbosbeheer. Met als kers op de taart geweldig mooi lenteweer!

Herman heeft de werking van de paddentunnel toegelicht die is aangelegd langs de Oude Hoevenweg in De Pollen. Naast een tweetal extra tunnels onder de weg door, is ook over een flinke lengte een scherm en zijn rasters aangebracht die ervoor zorgen dat de dieren zoveel mogelijk worden begeleid naar de oversteekplaatsen. "Daardoor hebben de amfibieën een grotere overlevingskans en is het handmatig overzetten door de vele vrijwilligers niet meer noodzakelijk", aldus Stevens. "Vanaf 2018 gaan we verder met onderhouden van deze zogenoemde faunapassage, maaien van gedeelten wegberm en het monitoren van de soorten die gebruik maken van deze voorziening. Ook zal dan in de avonduren gekeken worden of de tunnels goed gebruikt worden."

Tijdens de excursie waren soorten als pad, poelkikker en watersalamander te bewonderen. Die laatste met een prachtig oranje buik. Zelfs mocht één van de kinderen deze watersalamander even over zijn handen laten krui-
pen!

Bij vertrek voor de wandeling vertelde boswachter Jeroen over de schoonheid van het hoogveengebied Engbertsdijksvenen. Daarbij werd de huid van een adder getoond. Die vervelt elk voorjaar waarna de mannetjes op zoek gaan naar een vrouwtje om te paren. Tijdens de wandeltocht werden zelfs een levende adder en een levendbare hagedis aangetroffen! Dit naast diverse soorten vogels, vlinders en libellen die het gebied rijk is.

"Om deze adders en andere bijzondere reptielen en amfibieën te behouden zijn maatregelen noodzakelijk om het gebied te herstellen", geeft Jeroen aan. De aanwezigheid van de vele berken en pijpenstrootje zijn een teken dat het veengebied in slechte conditie is. Om het hoogveen te herstellen zijn onder meer het verwijderen van berkenopslag en delen bos noodzakelijk. "Daardoor krijgt het gebied zijn cultuurhistorisch open karakter weer terug", benadrukt boswachter Jeroen. "Door het regenwater vervolgens langer vast te houden en op termijn de waterstand te verhogen, zal de natuur zich herstellen en weerbaarder worden tegen de effecten van stikstofuitstoot".

Een deel van de bosopslag in het midden van de Engbertsdijksvenen is inmiddels al weggehaald. Na de zomer wordt gestart met opslag verwijderen in de rest van het veengebied en boskap aan de noordzijde. Daarover worden de omwonenden en belangstellenden binnenkort verder geïnformeerd.

Er wordt teruggekeken op een succesvolle lente excursie, waarbij een van de deelnemers zelfs terugkwam met een gevonden addervel.

Ook deelnemen aan een van de seizoensexcursies of belangstelling voor één van de informatiebijeenkomsten over de Engbertsdijksvenen? Kijk op www.staatsbosbeheer.nl/twente en www.overijssel.nl/engbertsdijksvenen voor actuele informatie.

Foto's: Staatsbosbeheer / Gré Pape

Vragen en informatie?

Heeft u vragen of wensen, wilt u informatie of maakt u zich zorgen en wilt u dit bespreken met Staatsbosbeheer? Dan kunt u terecht bij Jeroen Buunen of Cleo Hubers. Ook kunt u een bericht achterlaten via ons mailadres: engbertsdijksvenen@staatsbosbeheer.nl

Jeroen Buunen
Boswachter publiek
Vragen over het natuurgebied
Engbertsdijksvenen
06-10 32 92 93

Cleo Hubers
Omgevingsmanager
Vragen over de interne herstelmaatregelen binnen
Engbertsdijksvenen
06-52 40 17 16

Overijssel is een prachtige omgeving om te wonen, werken en recreëren. Een groot deel van de gebieden met veel natuurwaarden is te vinden in de Natura 2000-gebieden. In en nabij de Natura 2000-gebieden ligt een stevige natuurherstelopgave.

Stikstof

Al jaren is er in natuurgebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit heeft een negatief effect op kwetsbare natuur. Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) moet er voor zorgen dat de hoeveelheid stikstof omlaag wordt gebracht en de effecten ervan worden verminderd. Hierdoor ontstaat ook ruimte voor economische ontwikkelingen voor onder andere de landbouw en de industrie.

De PAS-gebiedsanalyse en het beheerplan beschrijven het gebied, de natuurdoelen en gebiedsgerichte herstelmaatregelen die in en naast het natuurgebied moeten worden uitgevoerd om ruimte te geven aan natuur én economie.

Schadeloosstelling en grondverwerving

Eigenaren van gronden in het Uitwerkingsgebied Natura 2000 (gele gebieden op de kaart) worden schadeloos gesteld voor waardevermindering van grond en gebouwen. Hierbij wordt elke situatie afzonderlijk bekeken en wordt in overleg met de grondeigenaren gezocht naar een passende oplossing. Het is mogelijk om eigenaar van de grond te blijven en de schade uitgekeerd krijgen, maar het is ook mogelijk om de percelen te ruilen of verkopen. Er is altijd sprake van maatwerk. In de meeste gevallen zal pas een definitieve keus worden gemaakt als bekend is hoe groot de effecten van de maatregelen zijn en daarmee de bruikbaarheid van de percelen.

Meer informatie?

Kijk op: www.overijssel.nl/
Engbertsdijksvenen. Of neem contact op met Herbert Bos via planvorming-engbertsdijksvenen@gmail.com.

